

ПИСМО ДО ОТВЪДНОТО

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Мили Мориц,

Бяхме планирали с тебе тази книжка да започне с три предговора – един от Братя Мормаревци, тоест от двама ни, един от теб и един от мен. Уви, Господ намери за необходимо да те прибере. Както обичаше да казваш: „Ако Господ живееше на земята, хората щяха да му изпочупят прозорците“. Търсих го след смъртта ти, няма го, иначе щях да свърша тази работа.

Надявам се, че еврейските вицове, които ти с такава любов разказваше и събираше, ще накарат много хора да се смеят и да се замислят. И да попият поне част от философията им. Спомняш ли си: „Не вземай живота много навътре, никой не е излязъл от него жив!“

Така е!

Преди време те сънувах. Викаше ме при себе си. Ще дойда, но не ми се ще да бързам. Също като онзи евреин, който, когато се скрил от дъжда в евангелистката църква, попаднал на блестяща проповед, която завършила с думите: „Който иска да отиде в Царството Небесно, нека стане прав!“ Само евреинът останал седнал. „Не искаш ли да отидеш в Царството Небесно?“, попитал го проповедникът. „Искам, но не бързам!“, отвърнал евреинът.

Много мъдрост има в еврейските вицове и чрез тебе успях да се докосна до нея. Ако Горе намериш Господ, след като му изпочупиш стъклата, благодари му от мое име за четиридесетте години, които прекарахме заедно.

*Твой Марко
1993 г.*

ВМЕСТО ВТОРИ ПРЕДГОВОР

Мили Марко,

След моето писмо ще е необходимо да намериш още нещо вместо предговор, за да станат общо три вместопредговора.

Пиша ти набързо, ще разбереш защо. Нека първо да обясня някои еврейски понятия, които присъстват във вицовете, но са непонятни за незапознатите с израилтянството.

ПЕСАХ е празникът, който отбелязва спасението на евреите от робството им в Египет. Празнува се 8 дни. Вместо хляб се яде маца – безквасен хляб.

ПУРИМ, или празник на „Жребия“, отбелязва неуспешния опит на Аман да унищожи евреите. (Аман е тук, всеки ден играя табла с него.) На този празник децата се маскират, а възрастните добре се черпят, тоест маскират се и те, но по един по-приятен начин. Това е единственият празник, в който пиенето и даже напиването са не само позволени, но и се поощряват.

ТОРА, това са първите пет книги от Библията, които пр�вославните наричат Петокнижие.

ТАЛМУД е сборник от правила и предписания, който урежда религиозните, правните и битовите отношения на вярващите евреи.

Често сме си мислили как ли ще да е Горе. Съвсем различно е.

Тук, Горе, всеки трябва да сърба това, което е дробил там, Долу. Длъжен съм всеки ден по сто и двацет часа (горе-долу 10 земни часа) да гледам филмите, които заедно правихме, и още осемдесет часа да чета това, което заедно писахме. Добре, че оберфилмфюорерът е еврейче и в работно време често играем американски белот.

Предупреди приятелите кинематографисти да не правят глупави и скучни филми. Предупреди и писателите – прошка няма! Ако можеше да зърнеш само тези, които зорлем се напъваха да пишат, как се напъват сега да си четат глупостите.

Мъртви да ги оплачеш от смях! (Сталин си чете пълните събрани съчинения, представяш ли си?)

Приключвам, защото тръбата свири за кино.

Твой Мориц

1993 г.

ПП – Господ е много умен, значи е евреин. Къщата му е без стъкла, как да му ги счупи човек?

ВМЕСТО ТРЕТИ ПРЕДГОВОР

Кои сме ние?

Във всеки случай не сме братя, скрихме се зад този псевдоним преди десетина години, когато бяхме по-млади, по-амбициозни и предпочитахме да се смеем на другите, вместо те да се смеят на нас.

Защо започнахме да пишем?

Защото, другари, едно време нямаше политехническо образование и ние се озовахме пред прага на живота съвсем боси. Сегашната младеж може да гресира коли, да поправя телевизори и радиоапарати, кранове и чешми. А ние излязохме от училище с една гола азбука. Какво може да прави човек с нея, освен да пише?

Какво сме писали?

Какво ли не: фейлетони, хумористични разкази, радиоскечове, естрадни спектакли, сценарии за мултфилми и дори за един игрален филм. Критиката го разсипа (какво да правят критиците с една гола азбука!). Но поне разбрахме, че киното си има своя специфика: когато филмът стане лош – виновен е сценарият, когато стане хубав – филмът е на режисьора.

От какво сме доволни и за какво ни е мъчно?

Доволни сме, че работим заедно. Всеки от нас се чуди какво ще прави, след като другият умре.

Мъчно ни е, че въпреки че пишем заедно хумор, въпреки че единият от нас е „загадъчна славянска душа“, а другият – „загадъчна еврейска душа“, никой още не е казал, че сме като Иля Илф и Евгени Петров.

*Братя Мормаревци,
1965 г.*

ГОСПОД

Само един Бог, а толкова много врагове!

Господ може би обича бедните, но помага на богатите.

Каквото върши Господ, то е най-добро... По всяка вероятност.

Господи, помогни ми! Ако не, ще се обърна към чичо ми в Ню Йорк.

Мили Господи, знам, че ще ми помогнеш, но защо не ми помагаш и докато ми помогнеш?

Господи, помагаш на чужди хора, защо не помогнеш и на мен?

Ако Господ живееше на земята, хората щяха да му изпочупят прозорците.

О, Господи, не ни наказвай с всичко, което знаеш, че можем да изтърпим.

Господ оставил незавършена северната част на Земята и казал: „Който претендира, че е Господ, нека оправи тази част!“.

Евреин имигрант пристига с кораб в Хайфа веднага след образуването на Израел. На брега е горещо като във фурна, растителност почти няма, навсякъде пясъци и на всичкото отгоре се водят престрелки с арабите. Имигрантът вдига очи към небето:

– Господи, щом си решил да ни подаряваш чужда земя, защо да не е поне Швейцария?

Дъждовен ден. Евреин минава край колбасарница и вижда на витрината апетитно парче шунка. Поколебава се, грях е да се яде свинско, но все пак влиза и пита колко струва.

В това време блясва светкавица и се чува страхотна гръмотевица. Евреинът излиза от магазина, обръща очи към небето и казва:

– Но, Господи, аз само питах колко струва!

Млад модерен равин се събудил една събота сутрин и понеже времето било много хубаво, тъкмо за голф, съобщил в синагогата, че е болен.

На игрището видял, че няма други евреи, и спокойно започнал играта. Един от ангелите го забелязал и веднага казал на Господ.

– Жестоко ще го накажа! – заканил се Господ.

Събрали се ангелите да видят Божието наказание. За тяхна изненада, вместо да почне да играе лошо, равинът демонстрирал перфектна игра. Изпращал топката точно където трябва, успявал да я вкара в дупката с един удар, въобще играел по-

добре от световен шампион. Смутени, ангелите отишли при Господ:

– Това ли е наказанието ти, Господи? Та той играе като Бог!

– Играе – казал Господ – и се къса от мъка, че няма нито кой да го види, нито може да се похвали на някого: кой ще му повярва, че е посмял да играе в съботен ден!

– Защо пушиш? – попитал равинът дебел богаташ. – Знаеш, че това е грях!

– Пряхдох и пуша, за да смея по-бързо обяда си – бил отговорът.

Малко по-късно равинът видял мършав бедняк, който също пушел.

– Не знаеш ли, че това е тежък грях? Защо пушиш? – попитал равинът и него.

– За да забравя, че съм гладен!

– Боже Всевишни! – отправил взор към небесата равинът. – Къде е правдата ти? Ако дебелият богат човек бе поделил обяда си с бедняка, и двамата сега щяха да са по-доволни, по-здрави и, разбира се, и през ум нямаше да им минава да пушат.

Барни Васерман, собственик на вестник, се прибирал къщи след тежък ден. Завалиял пороен дъжд. Прогизнал до кости, той се скрил в една църква.

Евангелистки свещеник увещавал събраните да приемат евангелистката вяра. Барни бил възхитен от красноречието и искреността на проповедника, който завършил проповедта си с призива: „Тези, които искат да влязат в Царството небесно, нека станат!“.

Всички с изключение на Барни се изправили.

– Братко! – провикнал се свещеникът. – Нима не искаш да влезеш и ти в рая?

– Искам, но защо да бързам? – отвърнал Барни.

Било през лятото. Птички прехвърчали в небето, крави преживяли спокойно на ливадата, а двамата старейшини на градчето се любували на пасторалната гледка и обсъждали чудесата на природата.

– Загадка са хрумванията на Твореца – казал единият. – Ето например птиците и кравите. Птичката е малка и нуждите ѝ са скромни. Въпреки това Той ѝ е дал крила и тя има достъп както до небето, така и до земята. Не мога да разбера защо Бог в безкрайната си мъдрост не е дал криле на кравата.

Точно в този момент едно птиче прехвъркнало и се изцвъкало на главата му.

Смутеният мъдрец се избърсал бързо с ръкава си и отправил поглед към небето, промълвил:

– Сега вече знам, Господи!

Поляк отишъл при шивач евреин и си поръчал панталон.

След седмица поръчката не била готова. Шивачът казал на поляка да дойде следващата седмица. Така, седмица след седмица, минали шест месеца. На края на шестия месец панталонът бил готов. Когато го плащал, полякът не се стърпял и казал на шивача:

– Що за човек си? Вашият Бог направи света за шест дни, а ти един панталон – за шест месеца.

– Да, но вижте света на какво прилича, а вижте панталона, който съм ви ушил.

